

Dosarul nr. 1ra-1427/2022
1-20098650-01-1ra-16092022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

30 mai 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență :
Președinte – Guzun Ion,
Judecători – Talpă Boris, Eremciuc Ghenadie, Daguța Sergiu, Puica Viorica,
a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către
inculpatul Condur Ion prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de
Apel Chișinău din 28 iunie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Condur Ion XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.08.2020 – 12.07.2021;

Instanța de apel: 29.07.2021 – 28.06.2022;

Instanța de recurs: 16.09.2022 – 30.05.2023.

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 12 iulie 2021,
*cauza fiind examinată potrivit rigorilor art. 364^l Cod de procedură penală pe baza
probelor administrate în faza de urmărire penală*, Condur Ion a fost recunoscut
vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la o pedeapsă sub formă
de muncă neremunerată în folosul comunității, pe un termen de 140 (una sută
patruzeci) ore, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un
termen de 1 (unu) an.

S-a încasat din contul lui Condur Ion în beneficiul statului cheltuielile judiciare
pentru efectuarea expertizei, în mărime de 320 (trei sute douăzeci) de lei.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către Pisari Andrei.

S-a încasat de la Condur Ion în beneficiul lui Pisari Andrei:

- contravaloarea autovehiculului deteriorat de model XXXXX, XXXXX, în
mărime de 2700 (două mii șapte sute) Euro, în valuta națională conform cursului
oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei, la data executării sentinței;

- 3113 (trei mii una sută treisprezece) lei 54 bani, cu titlu cheltuielilor pentru
tratament și deplasarea în instituțiile medicale;

- 11213 (unsprezece mii două sute treisprezece) lei 48 bani, cu titlu de diferență în sumele calculate pentru concediul medical pentru perioada de timp 11 iunie 2020 – 22 decembrie 2020 și salariul;

- 3000 (trei mii) lei pentru acordarea asistenței juridice.

S-a încasat de la Condur Ion în beneficiul lui Pisari Andrei prejudiciului moral în sumă de 20 000 (douăzeci de mii) lei.

S-a încasat de la Condur Ion, începând cu 21 decembrie 2020, lunar, în beneficiul lui Pisari Andrei diferența între salariul calculat lui Pisari Andrei până la accidentul rutier, și pensia, stabilită de către stat după accidentul rutier, în mărime de 4364 (patru mii trei sute șaiszeci și patru) lei 60 bani, până la schimbarea /îmbunătățirea stării de sănătate a lui Pisari Andrei.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanța a constatat că la 11 iunie 2020, aproximativ la ora 22:10, Condur Ion, conducea automobilul de model "Volkswagen Jetta", cu numărul de înmatriculare XXXXX, pe str. XXXXX.

În timpul deplasării, ajungând în preajma imobilului nr. 70 al traseului indicat supra, a efectuat manevra de virare la stânga, fără a manifesta prudență sporită la trafic, nu a apreciat corect situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, n-a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, n-a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, încălcând cerințele pct. 39 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, care stipulează că, înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, prevederile pct. 40 alin. (1) din același regulament, care indică că, înaintea virării la stânga, conducătorul de vehicul trebuie: a) să se apropie din timp de axa drumului, în cazul circulației dublu sens, sau de marginea stângă a carosabilului cu circulația în sens unic; b) să cedeze trecerea vehiculelor care vin din sens opus și urmează să se deplaseze înainte sau la dreapta, precum și pietonilor, precum și cerințele pct. 45 din Regulamentul Circulației Rutiere, care prevăd că: 1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; h) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului", iar ca urmare a încălcărilor admise, s-a tamponat cu motocicletă de model "XXXXX", condus de Pisari Andrei, care se deplasa în aceeași direcție.

În rezultatul accidentului rutier, Pisari Andrei, potrivit concluziei fixate în Raportul de expertiză medico-legală nr. 202002D1189 din 06.07.2020, a primit vătămări corporale medii sub formă de: fractura în treimea medie a osului radial

drept cu deplasare, luxația ulnei în articulația radio-carpală pe dreapta; edem posttraumatic a țesuturilor moi în această regiune.

2. Sentința nominalizată a fost contestată cu apel de către inculpatul Condur Ion prin care a solicitat casarea parțială a acesteia în latura civilă, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să se admită parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Pisari Andrei, cu dispunerea încasării din contul inculpatului Condur Ion doar a prejudiciului moral, iar restul pretențiilor să fie respinse, ca fiind neîntemeiate; și în latura penală, cu dispunerea casării parțiale a sentinței în partea ce ține de aplicarea pedepsei complimentare cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport și să pronunțe o nouă hotărâre în această parte, prin care să se dispună înlăturarea pedepsei complementare privind privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport, sau dacă instanța de apel consideră că este necesar, cu menținerea acesteia, să dispună reducerea termenului de privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pentru un termen maxim de 3 luni.

În motivarea apelului declarat, inculpatul a menționat că consideră neîntemeiată sentința primei instanțe în partea ce ține de încasarea prejudiciului material din contul său, iar aplicarea unei pedepse complementare cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, ca fiind una prea aspră.

În sensul dezacordului cu dispunerea încasării prejudiciului material, apelantul a indicat că la 31 martie 2020 a fost încheiat între CA”Moldasig”SA și dl. Condur Ion contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă nr. XXXXX pentru autovehiculul de model Volkswagen Jetta cu numărul de înmatriculare XXXXX (autovehiculul implicat în accidentul rutier) cu perioada de asigurare 31.03.2020 până la 30.03.2021. Astfel, a susținut că prima instanță, la stabilirea cuantumului prejudiciului material nu a ținut cont de aplicabilitatea contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto care are drept scop compensarea întregului prejudiciu material și a cheltuielilor judiciare suportate de partea păgubită.

Totodată, a conchis că organul de urmărire penală și prima instanță, deși au cunoscut despre existența raporturilor de asigurare obligatorii prin care inculpatul și-a asigurat răspunderea civilă auto, aceștia nu au atras în cadrul procesului penal CA„Moldasig”SA XXXXX, cu sediul mun. Chișinău, str. Albișoara, nr.42, în calitate de parte civilmente responsabilă.

Suplimentar, a menționat că modalitatea de despăgubirea a victimelor accidentelor rutiere este una obligatorie în conformitate cu Legea nr.414 din 22.12.2006, și exclude expres antrenarea vinovatului de accident rutier la răspunderea materială civilă în limita despăgubirilor stabilite de legislație, dacă a executat pe deplin obligația de a încheia un contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, or, prima instanță, la soluționarea acțiunii civile a aplicat în mod eronat prevederile art. 1998, 2013, 2025, 2028-2030 Cod Civil.

La fel, a subliniat că sumele percepute de către prima instanță urmau a fi stabilite din contul Asigurătorului, odată ce se regăsesc în modalitatea de calcul a despăgubirii de asigurare stabilită de Legea nr. 414 din 22.12.2006.

Cât privește suma de 20.000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral, a statuat că prima instanță urma să o perceapă din contul lui Condur Ion, pe motiv că prevederile Legii nr.414 din 22.12.2006 prevăd expres că paguba morală nu este acoperită de asigurător, respectiv, în conformitate cu prevederile art. 1998 și 2037 din Codul Civil, paguba morală urma a fi compensată direct de către inculpatul Condur Ion.

În concluzie, a susținut că soluția primei instanțe asupra acțiunii civile este una eronată și neîntemeiată, în contextul în care a omis atragerea părții civilemente responsabile, Compania de Asigurări „Moldasig” SA, care în conformitate cu prevederile Legii nr.414 din 22.12.2006 are obligația de a repara pagubele materiale cauzate și vătămările corporale suferite de partea vătămată Pisari Andrei în urma accidentului rutier din 11 iunie 2020 și a dispus în mod ilegal încasarea unor sume financiare de la inculpatul Condur Ion în temeiul unei legi neaplicabile totalmente speței, prin ce a încălcat drepturile patrimoniale ale inculpatului.

Concomitent, apelantul a statuat că prima instanță în mod eronat a constatat că aplicarea pedepsei complementare de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an va asigura scopului pedepsei. Or, prin sancțiunea de bază aplicată inculpatului Condur Ion este una suficient de educativă și restrictivă acestuia pentru a-și face concluziile și a nu mai încălca regulile de circulație rutieră. Mai mult, prima instanță nu a luat în considerație circumstanțele atenuante în această cauză penală, și anume, recunoașterea vinovăției, judecarea cauzei penale în procedura specială, lipsa unor alte condamnări sau cauze penale pendinte, lipsa încălcărilor contravenționale soldate cu accidente rutiere, circumstanțele producerii accidentului rutier. Or, din momentul aplicării pedepsei complementare, inculpatul riscă să rămână fără sursa de venit, și fără posibilitatea de a-și îngriji părinții, care locuiesc în XXXXX.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2022 a fost admis apelul declarat, casată parțial sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 12 iulie 2021 în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează.

Procesul penal în privința lui Condur Ion, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, cu liberarea acestuia de pedeapsă.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a statuat că în urma cercetării probelor administrate la faza de urmărire penală și acceptate de inculpat, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, prima instanță întemeiat a conchis cu privire la vinovăția inculpatului Condur Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal - *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămare medie a integrității corporale unei persoane.*

Totodată, instanța de apel a menționat că în cadrul ședinței de judecată, inculpatul Condur Ion, susținut de avocatul Hîncu Sergiu, a solicitat aplicarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, depunând, în acest sens o cerere.

Analizând temeiul nominalizat, instanța de apel a constatat că acesta își găsește confirmarea la judecarea apelului declarat, existând motive temeinice de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în latura penală.

Așadar, raportând dispozițiile Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, la cazul supus judecării, instanța de apel a concluzionat că inculpatul întrunește prevederile art. 2 alin. (1) din Legea vizată, motiv din care a admis cererea inculpatului cu privire la aplicarea amnistiei, deoarece sunt întrunite toate criteriile de aplicabilitate ale legii nominalizate în privința inculpatului Condur Ion.

În acest sens, instanța de apel a constatat că la data de 11.06.2020, aproximativ la ora 22:10, Condur Ion, conducea automobilul de model "Volkswagen Jetta", cu numărul de înmatriculare XXXXX, pe str. XXXXX, din direcția str. XXXXX.

În timpul deplasării, ajungând în preajma imobilului nr. 70 al traseului indicat supra, a efectuat manevra de virare la stânga, fără a manifesta prudență sporită la trafic, nu a apreciat corect situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, n-a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, n-a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, încălcând cerințele pct. 39 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, care stipulează că, înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, prevederile pct. 40 alin. (1) din același regulament, care indică că, înaintea virării la stînga, conducătorul de vehicul trebuie: a) să se apropie din timp de axa drumului, în cazul circulației dublu sens, sau de marginea stîngă a carosabilului cu circulația în sens unic; b) să cedeze trecerea vehiculelor care vin din sens opus și urmează să se deplaseze înainte sau la dreapta, precum și pietonilor, precum și cerințele pct. 45 din Regulamentul Circulației Rutiere, care prevăd că: 1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; h) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului", iar ca urmare a încălcărilor admise, s-a tamponat cu motocicletă de model " XXXXX" cu numerele de înmatriculare " XXXXX", condus de Pisari Andrei Ion, care se deplasa în aceeași direcție.

În rezultatul accidentului rutier, Pisari Andrei, potrivit concluziei fixate în Raportul de expertiză medico-legală nr. 202002D1189 din 06.07.2020, a primit vătămări corporale medii sub formă de: fractura în treimea medie a osului radial drept cu deplasare, luxația ulnei în articulația radio-carpală pe dreapta; edem posttraumatic a țesuturilor moi în această regiune.

Prima instanță, judecând cauza în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, a încadrat, în drept, acțiunile inculpatului Condur Ion în baza art. 264 alin. (1) Cod penal. În speță, Condur Ion, la 11 iunie 2000 a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal care se pedepsește cu amendă în mărime de pînă la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani.

Inculpatul în temeiul cererii depuse și-a manifestat personal acordul în scris la aplicarea în privința sa a prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021.

În consecință, instanța de apel a ajuns la concluzia că inculpatul Condur Ion cade sub incidența prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021, iar în privința acestuia urmează a fi încetat procesul penal, cu liberarea de pedeapsă.

Suplimentar, instanța de apel, cu privire la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Pisari Andrei, a reiterat că din înscrisurile anexate de către partea vătămată la acțiunile civile înaintate, rezultă că acesta are în proprietate privată autovehiculul de model XXXXX nr./înmatriculare XXXXX, care era în stare funcțională, trecând la data de 11 iunie 2020 inspecție tehnică periodică cu eliberarea actului confirmativ în acest sens, și care, în rezultatul accidentului rutier a fost deteriorat fără posibilitatea de a fi reparat. S-a mai constatat că, în urma înțelegerii între partea vătămată Pisari Andrei și un cumpărător, autovehiculul de model XXXXX urma a fi vândut la prețul de 2700 de euro, convenția de vânzare-cumpărare neavând loc din cauza accidentului rutier, provocat din vina inculpatului Condur Ion, care după accidentul rutier a depozitat la el motocicletă avariata cu promisiunea de a o repara, ceea ce nu s-a făcut.

În acest context, instanța de apel, reieșind din faptul că: - autovehiculul de model XXXXX, ce aparține lui Pisari Andrei în drept de proprietate, a fost deteriorat în urma acțiunilor inculpatului; - anume din vina inculpatului nu a avut loc convenția de vânzare-cumpărare a autovehiculului de model XXXXX, ce aparține lui Pisari Andrei. Careva probe concrete ce ar demonstra contrariul, inculpatul instanței nu a prezentat, dispunând de un termen rezonabil de la parvenirea dosarului în instanța de judecată; - reparația autovehiculului de model XXXXX nu este posibilă; - inculpatul Condur Ion nu a invocat și nu a prezentat instanței nici o obiecție/contraargument cu privire la prețul autovehiculului sus-indicat, solicitat de a fi încasat de la el în beneficiul părții vătămate, prima instanță justificat a concluzionat că cerințele părții vătămate sunt întemeiate, bazate pe prevederile

legale, și urmează a fi admise, cu încasarea de la Condur Ion în beneficiul lui Pisari Andrei a contravalorii autovehiculului deteriorat de model XXXXX, în mărime de 2700 Euro în valuta națională conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei, la data executării sentinței în această parte.

La fel, instanța de apel a relevat că în cadrul ședinței de judecată s-a stabilit cu certitudine că, inculpatul Condur Ion nu a contribuit nici într-o formă la suportarea de către partea vătămată Pisari Andrei a cheltuielilor pentru: investigații medicale, procurarea medicamentelor prescrise de către medici, tratamentul necesar postoperatoriu și reabilitarea după intervenții chirurgicale, necesitatea deplasării de la domiciliul său din sat. Pîrîta, raionul Dubăsari, în mun. Chișinău pentru intervenții chirurgicale, pansamente, tratament și reabilitare, deoarece numitul nu avea pentru această nici o posibilitate reală, nici surse materiale.

Neacordarea de către Condur Ion a ajutorului material părții vătămate și-a găsit confirmare și în cadrul cercetării judecătorești, unde inculpatul a declarat: "... sunt de acord cu achitarea unei oarecare sume, însă în acțiunea civilă sunt prea mari sumele".

La momentul examinării cauzei de către instanța de judecată din partea inculpatului nu a parvenit nici o propunere concretă părții vătămate privind achitarea cărorva sume bănești pentru recuperarea sănătății după traumele primite în rezultatul accidentului rutier. Conform Extrasului din Fișa medicală a bolnavului de staționar nr. 2007912, pacientul Pisari Andrei Ion s-a aflat în instituția medicală IMSP Institutul de Medicină Urgentă de la 12.06.2020 pînă la 20.06.2020, iar conform Extrasului din Fișa medicală a bolnavului de staționar nr. 14366 - de la 08.08.2020 pînă la 13.08.2020, fiind efectuate în această perioadă 2 intervenții chirurgicale.

Verificând suma solicitată de a fi încasată de la inculpatul Condur Ion în beneficiul părții vătămate pentru procurarea medicamentelor și transportarea bolnavului la instituția medicală de la locul de trai din XXXXX, instanța de apel a conchis că, aceasta rezultă din necesitatea efectuării intervențiilor chirurgicale, prescripțiile medicilor la stabilirea tratamentului medicamentos și de recuperare postoperatorie, starea pacientului, ce rezultă nemijlocit din fapta săvîrșită de către inculpat, și confirmată prin originalele bonurilor fiscale anexate la acțiunea civilă, din care motive aceasta justificat a fost admisă în volum deplin, cu încasarea de la Condur Ion în beneficiul lui Pisari Andrei a sumei de 3113 (trei mii una sută treisprezece) lei 54 bani.

Potrivit Certificatului nr. 304 din 30.07.2020, semnat de către Director general Hamurari Vladimir rezultă că, Pisari Andrei la data accidentului rutier – 11 iunie 2020, a activat la SRL " XXXXX" în funcție de montator pneuri, începând cu 07.10.2019 și salariul calculat și achitat, și a fost concediat de la 22.01.2021 din motive de sănătate.

În urma accidentului rutier din 11 iunie 2020, Pisari Andrei a rămas fără posibilitatea de a munci, fără câștig, a devenit invalid, fiindu-i stabilită pensia în mărime de 1135,40 de lei.

În astfel de circumstanțe, raportate pe prevederile art. 2029 Cod civil, instanța de apel a statuat că prima instanță corect a considerat necesar de a încasa de la

Condur Ion, începând cu 21.12.2020, lunar, în beneficiul lui Pisari Andrei diferența între salariul calculat și primit de către numitul până la accidentul rutier, și pensia, stabilită de către stat părții vătămate după accidentul rutier, comis de către Condur Ion, în mărime de 4364 (patru mii trei sute șaiszeci și patru) de lei 60 bani, până la schimbarea /îmbunătățirea stării de sănătate a lui Pisari Andrei.

Totodată, instanța de apel a constatat că justificat au fost admise parțial și pretențiile părții vătămate referitor la încasarea diferenței în sumele calculate pentru aflarea în concediul medical calculat pentru perioada de timp 11 iunie 2020 – 22.12.2020 în mărime de 11213 (unsprezece mii două sute treisprezece) de lei 48 bani (5500 lei x 6 luni) x 80% - 15186, 52 lei. La fel, corectă a considerat și soluția primei instanțe privind cuantumul prejudiciului material, moral, precum și a cheltuielilor de asistență juridică

4. Legalitatea și temeinicia hotărârilor judecătorești este contestată cu recurs ordinar de către inculpatul Condur Ion, prin care, fără a invoca expres vreun temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, se solicită casarea acestora în latura civilă, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să se admită parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Pisari Andrei, cu dispunerea încasării de la inculpat doar a prejudiciului moral, iar restul pretențiilor să fie respinse, ca neîntemeiate, din considerentele ce urmează a fi expuse:

- instanțele de fond au ignorat prevederile Legii nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, potrivit căreia obligația de a compensa pagubele cauzate terților prin utilizarea vehiculului cu care s-a produs accidentul revine nu inculpatului ci asiguratorului;

- la pronunțarea hotărârilor judecătorești nu s-a ținut cont de aplicabilitatea contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, care are drept scop compensarea întregului prejudiciu material și a cheltuielilor judiciare suportate de partea păgubită, în speță Pisari Andrei, ca urmare a accidentului rutier din 11.06.2020 produs din vina inculpatului;

- organul de urmărire penală și instanțele de fond, deși au cunoscut despre existența raporturilor de asigurare obligatorii prin care inculpatul și-a asigurat răspunderea civilă auto, aceștia nu au atras în cadrul procesului penal CA,,Moldasig”SA, XXXXX, cu sediul XXXXX în calitate de Parte Civilmente Responsabilă;

- instanțele de fond, la soluționarea acțiunii civile au aplicat în mod eronat prevederile art. 1998, 2013, 2025, 2028-2030 Cod Civil, în contextul în care repararea prejudiciului în urma accidentului rutier este reglementat expres de prevederile Legii nr.414 din 22.12.2006, act normativ special, pentru situațiile când inculpatul dispune de poliță de asigurare și despăgubirea este achitată de asiguratorul acestuia către persoana păgubită (Andrei Pisari). Toate sumele încasate cu titlu de prejudiciu de la inculpat, urmau a fi încasate de la asigurator, fapt reglementat expres la art.23 și 25 din Lege nr.414 din 22.12.2021;

- cu excepția prejudiciului moral, toate sumele percepute de prima instanță urmau a fi puse în obligația Asigurătorului, odată ce se regăsesc în modalitatea de calcul a despăgubirii de asigurare stabilită de Legea 414/2006;

- instanțele de fond eronat au aplicat prevederile Codului Civil în materie de răspundere civilă, pe când corect urmau să aplice prevederile Legii 414/2006 care este o legea specială și care reglementează modalitatea de compensare a prejudiciilor persoanelor păgubite în urma accidentelor rutiere atunci când vinovatul a asigurat răspunderea sa civilă.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, au depus referințe procurorul și partea vătămată Pisari Andrei, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

În acest sens, au argumentat că instanța de apel corect a stabilit cuantumul prejudiciului material ce urmează a fi încasat de la inculpatul Conducător Ion în beneficiul părții vătămate, or, până la acest moment, părții vătămate nu i s-a oferit nici un suport material sau moral de către inculpat.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, *dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal, civil sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să*

conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel în ce privește latura civilă, iar erorile admise în această parte nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Reieșind din conținutul cererii de recurs ordinar, se constată că recurentul a criticat decizia contestată doar în latura civilă, în partea prejudiciului material, din considerentul că concluziile instanței de apel în această parte sunt greșite, la caz, eronat fiind aplicate prevederile Codului Civil în materie de răspundere civilă, pe când, invocă că corect urmau să fie aplicate prevederile Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, care este o lege specială și care reglementează modalitatea de compensare a prejudiciilor persoanelor păgubite în urma accidentelor rutiere atunci când vinovatul a asigurat răspunderea sa civilă.

În sensul expus, având în vedere că autorul recursului nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de fond și nici încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, Colegiul penal lărgit nu se va expune referitor la aceste aspecte, dar va analiza minuțios argumentele recurentului în privința deciziei instanței de apel referitor la latura civilă, în partea încasării prejudiciului material, reținând următoarele considerațiuni.

Așadar, în urma analizei deciziei instanței de apel sub aspectul menționat, în raport cu circumstanțele cauzei și cele expuse supra, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel pripit a ajuns la soluția de a menține cuantumul prejudiciului material dispus spre încasare de la inculpatul Conducător Ion în beneficiul părții vătămate Pisari Andrei.

În acest context, ține a se menționa că prin sentința prime instanțe a fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de către Pisari Andrei, cu dispunerea încasării de la inculpatul Conducător Ion în beneficiul părții vătămate Pisari Andrei a contravalorii autovehiculului deteriorat de model Yamaha R1, nr./înmatriculare 618 LIW, în mărime de 2700 (două mii șapte sute) Euro, în valuta națională conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei, la data executării sentinței; a sumei de 3113 lei 54 bani, cu titlu de cheltuielilor pentru tratament și deplasarea în instituțiile medicale; a sumei de 11213 lei 48 bani, cu titlu de diferență în sumele calculate pentru concediul medical pentru perioada de timp 11 iunie 2020 – 22.12.2020 și salariul; și a sumei de 3000 lei pentru acordarea asistenței juridice. Prin decizia instanței de apel, a fost menținută sentința primei instanțe în latura civilă.

Verificând materialele dosarului, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel, menținând sentința primei instanțe în latura civilă, face trimitere la prevederile Codului Civil cu privire la cauzarea de prejudicii și repararea acestora, printre care art. 1998, 2013, 2025, 2028-2030, ignorând în totalitate prevederile legislației în materie de asigurare de răspundere civilă obligatorie a conducătorilor de autovehicule, și anume, Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, or, în art. 1 al Legii menționate se stipulează expres că *"Prezenta lege reglementează raporturile juridice dintre asigurători, asigurați și persoane terțe ce derivă din*

contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, precum și modul de realizare a acestui tip de asigurare”.

Art.4 alin.(1) din Legea vizată indică că „Persoanele fizice și persoanele juridice care au în proprietate sau utilizare autovehicule supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova sunt obligate să se asigure pentru cazuri de răspundere civilă auto ca urmare a prejudiciilor cauzate prin accident de autovehicul produs în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării”

Utilitatea acestor prevederi derivă din faptul că inculpatul Condur Ion, la 31 martie 2020, a încheiat cu CA” XXXXX un contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă, XXXXX, pentru autovehiculul de model Volkswagen Jetta cu numărul de înmatriculare XXXXX (f.d. 171, Vol. I) cu perioada de asigurare 31 martie 2020- 30 martie 2021 (polița de asigurare fiind anexată anterior).

Ținând cont de cele menționate, Colegiul penal lărgit reiterează că odată ce inculpatul Condur Ion are încheiat un contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă cu CA XXXXX, rezidă că obligația de a compensa pagubele cauzate terților prin utilizarea vehiculului cu care s-a produs accidentului revine nu inculpatului ci asiguratorului. Or, se constată, că instanțele de fond, la adoptarea hotărârilor judecătorești nu au făcut uz atât de prevederile Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, cât și de prezența contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, care are drept scop compensarea întregului prejudiciu material și a cheltuielilor judiciare suportate de partea păgubită, la caz, partea vătămată Pisari Andrei, ca urmare a accidentului rutier din 11 iunie 2020, produs din vina inculpatului Condur Ion.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit constată că atât organul de urmărire penală, cât și instanțele de fond, deși au cunoscut despre existența raporturilor de asigurare obligatorii prin care inculpatul și-a asigurat răspunderea civilă auto, nu au atras în cadrul procesului penal CA„Moldasig”SA, XXXXX, cu sediul mun. Chișinău, str. Albișoara, nr.42, în calitate de Parte Civilmente Responsabilă, astfel, sumele percepute de către instanțele de fond urmau a fi stabilite din contul asiguratorului, odată ce se regăsesc în modalitatea de calcul a despăgubirii de asigurare stabilită de Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule.

Esențiale, în acest sens, sunt prevederilor art. 73 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit cărora „Parte civilmente responsabilă este recunoscută persoana fizică sau juridică care, în baza legii sau conform acțiunii civile înaintate în procesul penal, poate fi supusă răspunderii materiale pentru prejudiciul material cauzat de faptele învinuitului, inculpatului.

Art. 3 al Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, stipulează că „Obiect al asigurării obligatorii de răspundere civilă auto îl constituie răspunderea civilă a proprietarului și/sau utilizatorului de autovehicul pentru orice pagubă sau vătămare corporală produsă prin accident de autovehicul în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării”.

Art. 15 alin.(1), (2) din Legea respectivă enunță că „Asigurătorul acordă despăgubiri dacă prejudiciile s-au produs din culpa asiguratului sau a utilizatorului de autovehicul, precum și în cazul în care, la data accidentului: a) utilizatorul nu este inclus în contractul de asigurare încheiat între proprietar sau utilizator și asigurător; b) utilizatorul sau asiguratul nu posedă permis de conducere de categoria respectivă; c) utilizatorul sau asiguratul nu a respectat obligațiile tehnice legale cu privire la starea și siguranța autovehiculului.

(2) În caz de vătămare corporală sau deces, despăgubirile de asigurare se acordă atât pentru persoanele aflate în afara autovehiculului care a produs accidentul, cât și pentru persoanele aflate în acel autovehicul, cu excepția utilizatorului său.”

Raportând dispozițiile Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, la cazul supus judecății, Colegiul penal lărgit reține că instanțele de fond au dat o *interpretare eronată modalității de despăgubire a pagubelor materiale cauzate părții vătămate Pisari Andrei în urma accidentului rutier din 11 iunie 2020*, invocând ca prejudiciul material urmează a fi încasat, în totalitate, de la inculpatul Condur Ion. Or, inculpatul, având încheiat un contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, se exclude atragerea acestuia la răspunderea materială civilă în limita despăgubirilor stabilite de legislație, apărând necesitatea de a atrage Asigurătorul de răspundere civilă în cauzele penale de săvârșirea infracțiunilor ca urmare a unor accidente rutiere, care urmează să compenseze întreg prejudiciu material al victimelor accidentelor rutiere, la caz, CA, „Moldasig” SA.

Călăuzitoare, ce privește în sarcina cui urmau a fi puse sumele percepute de către instanțele de fond cu titlu de prejudiciu material, sunt, inclusiv, prevederile art. 23, 25 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, care prevăd:

Art.23

”(1) Despăgubirea pentru avarierea sau distrugerea autovehiculului nu poate depăși nici una din următoarele valori:

- a) valoarea pagubei real suportate;
- b) diferența dintre valoarea autovehiculului la data producerii accidentului și valoarea rămasă;
- c) limita despăgubirii prevăzută de prezenta lege”.

Art.25

(1) În cazul vătămării corporale, despăgubirea de asigurare se stabilește prin acordul scris dintre persoana păgubită și asigurător.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), despăgubirea de asigurare va include:

- a) diferența dintre veniturile nete ale persoanei vătămate și indemnizația primită din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat, pe perioada spitalizării și a concediului medical - pentru persoanele salariate;
- b) venitul mediu lunar net realizat din activități desfășurate la ultimul loc de lucru de persoana vătămată, probat cu documente justificative - pentru persoanele care nu au calitatea de salariat; c) o indemnizație nu mai mică decât coșul minim de

consum - pentru persoanele păgubite aflate la data producerii accidentului de autovehicul în ultimul an de studii sau de calificare, fără menținerea salariului;

c) eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, care nu sunt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii, conform actelor normative în vigoare. Cheltuielile menționate se stabilesc pe baza preturilor practicate de instituțiile din Republica Moldova, conform documentelor eliberate de acestea sau, în cazurile când nici o instituție din Republica Moldova nu practică serviciile menționate, conform documentelor justificative eliberate de instituțiile din străinătate;

d) cheltuielile real suportate cu îngrijitori pe perioada incapacității temporare de muncă, dacă prin certificat medical se recomandă acest lucru, dar nu mai puțin decât coșul minim de consum.

(2¹) În cazul stabilirii invalidității ca urmare a vătămărilor corporale, despăgubirea de asigurare va include diferența dintre venitul mediu lunar și pensia de invaliditate pe perioada până la anularea invalidității, în limitele răspunderii stabilite de prezenta lege.

Reieșind din întrunirea condițiilor stipulate de art. 23, 25 al Legii date, Colegiul penal lărgit remarcă că instanțele de fond eronat au ajuns la concluzia de a încasa, începând cu 21 decembrie 2020, lunar, de la inculpatul Condur Ion în beneficiul părții vătămate Pisari Andrei diferența dintre salariul mediu calculat și primit de către numitul până la accidentul rutier, și pensia, stabilită de către stat părții vătămate după accidentul rutier, comis de către Condur Ion, în mărime de 4364,60 lei, până la schimbarea /îmbunătățirea stării de sănătate a lui Pisari Andrei (f.d.140, Vol. I), făcând trimitere la art. 2029 Cod civil.

Aici se subliniază că, potrivit certificatului din 30 iulie 2020 (f.d. 101, Vol. I), eliberat de către directorul general al ” XXXXX”, Hamurari Vladimir, se constată că venitul net lunar al persoanei vătămate, Pisari Andrei, constituie 4571,80 lei, iar pensia stabilită de către stat părții vătămate este în mărime de 1135,40 lei (f.d. 142, Vol. I).

Astfel, în lumina normelor citate, se conchide că diferența între salariul calculat și primit de către partea vătămată până la accidentul rutier (salariul net), și pensia, stabilită de către stat părții vătămate după accidentul rutier, comis de către Condur Ion, constituie 3436,40 lei, fapt ce contravine sumei constatate de către instanțele de fond (4364,60 lei).

Tot în acest sens, Colegiul penal lărgit subliniază că instanțele de fond, la stabilirea prejudiciului material au dispus încasarea sumei de 4364,60 lei, lunar, din contul inculpatului *până la schimbarea /îmbunătățirea stării de sănătate a părții vătămate Pisari Andrei*, fără a da o marja de claritate expresiei date. Or, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 06 iulie 2020, părții vătămate Pisari Andrei, în urma comiterii accidentului rutier, i-au fost cauzate vătămări corporale medii, iar conform Certificatului de încadrare în grad de dezabilitate, acestuia i-a fost stabilit gradul de dezabilitate pentru perioada 21.12.2020-01.01.2022, cu

adresarea repetată pentru determinarea gradului de dezabilitate în decembrie 2021 (f.d. 140, Vol. I). Însă, partea vătămată nu a urmat parcursul logic al acestor acțiuni și nu a prezentat, potrivit materialelor cauzei penale, careva certificate ce ar confirma oferirea, în continuare, a gradului de dezabilitate, sau, după caz, starea de sănătate a părții vătămate în sensul schimbării/îmbunătățirii/agravării acesteia.

Subsecvent, Colegiul penal lărgit stabilește că, deși atât prima instanță, cât și instanța de apel au indicat în hotărârile adoptate că *”în urma înțelegerii între partea vătămată Andrei Pisari și un cumpărător, autovehicul de model XXXXX, XXXXX urma a fi vândut la prețul de 2700 de euro, convenția de vânzare-cumpărare neavând loc din cauza accidentului rutier, provocat din vina inculpatului Condur Ion...”*, însă la materialele cauzei lipsesc careva acte ce ar justifica veridicitatea acestei înțelegeri cu prețul de 2700 Euro sau existența cumpărătorului menționat, iar scoaterea autovehiculului dat la vânzare cu prețul de 2700 Euro (f.d. 94, Vol. I) nu confirmă neapărat valoarea reală a acestuia.

Suplimentar, instanța de recurs ordinar constată că instanțele de fond dispunând încasarea din contul lui Condur Ion în beneficiul lui Pisari Andrei a contravalorii autovehiculului deteriorat de model XXXXX, în mărime de 2700 Euro, în valuta națională conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei, la data executării sentinței, nu au ținut cont de principiul *restitutio integrum* și au dispus în mod pripit încasarea din contul inculpatului asigurat de răspundere civilă auto, încasarea contravalorii autovehiculului *fără a deduce valoarea epavei sau fără a dispune de un act de evaluare ce stabilește că acest bun nu prezintă o valoare*.

În aserțiunea dată, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel neîntemeiat a menținut sentința primei instanțe în latura civilă, în partea prejudiciului material, omițând, astfel, atragerea părții civilmente responsabile - Compania de Asigurări „XXXXX” SA, care în conformitate cu prevederile Legii nr.414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, are obligația de a repara pagubele materiale și vătămările corporale cauzate părții vătămate Pisari Andrei în urma accidentului rutier din 11 iunie 2020.

Rezumând circumstanțele constatate, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia de a menține sentința primei instanțe în latura civilă, în partea prejudiciului material, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă, în partea încasării prejudiciului material, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual penale asupra tuturor motivelor invocate în apelul inculpatului Condur Ion; să verifice și să aprecieze detaliat probele administrate, să le dea apreciere convenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate și cu expunerea motivată asupra

cuantumului prejudiciului material, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul Condur Ion, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2022, în cauza penală în privința lui **Condur Ion XXXXX**, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului material, și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile deciziei recurate, se mențin.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest, este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 15 iunie 2023.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu

Puica Viorica